

Flis sparar pengar

Landsbygdens framtida energi för att värma hyreshus, skolor och daghem växer redan bakom husknuten. Och energilösningen stavas flis Åtminstone enligt det projekt som nyligen avslutats vid Kalix Naturbruksgymnasium. "Det här är ett sätt att mota oljebilen vid grinden", säger projektledaren Arne Karlsson.

Arne Karlsson och Björn Nilsson visar mängden råvara som går åt för olika energislag.

Energiprojektet "Etableringssamverkan av biobränslebaserad närvärme i Norrbotten" har drivits i samarbete mellan Landstinget, Kalix naturbruksgymnasium, Hushållningssällskapet, Norra Skogsägarna, LRF och NENET

Det var år 2004 som initiativet togs till att undersöka vilka fördelar som fanns med att satsa på småskaligt biobränsle på landsbygden. Som grund för projektet låg en rapport från Luleå tekniska universitet kallad "Byn i Centrum - fjärrvärme för det lilla samhället"

Heta byar

Universitetets rapport hade pekat ut ett antal små "heta" orter i länet - som utifrån dagens energipriser - var lämpliga för satsningar på småskalig fjärrvärme.

Där nämndes orter som Gunnarsbyn, Junosuando, Svappavaara, Vuollerim, Harads, Töre, Nyborg, Båtskärsnäs, Rutvik med flera där man skulle kunna få ett energipris på lägre än 45 öre per kilowattimme (kWh). Principen för småskalig fjärrvärme är den samma som för storskalig fjärrvärme. Värmen framställs vid en gemensam central och skickas sedan ut till kunderna via rörledningar som finns nedgrävda i backen.

200 000 från landstinget

Landstinget, genom division Kultur och utbildning, gick in med 200 000 kronor i projektet. Dessutom ställde man upp med personal genom bland annat projektledaren Arne Karlsson som är skogslärare vid Kalix naturbruksgymnasium och hans kollega Björn Nilsson.

- I projektet har vi tittat närmare på vilka fördelar som finns med att bygga små lokala värmecentraler i byarna. Dessutom har vi gjort en inventering av lämpliga objekt, berättar Arne Karlsson.

Några av de byar som projektet nu har tittat närmare på och som redan

Priserna på el och olja stiger....

... därmed blir småskaliga värmecentraler som eldas med flis ett alternativ för många byar i

byggt upp sina anläggningar är Vitvattnet, Stråkanäs och Blåsmark samt företaget Strömbergs bil i Kalix, som nu fungerar som referensanläggningar.

Där är det möjligt att göra besök för att få information om hur man kan gå tillväga för att starta en biobränsleanläggning.

Många fördelar

Arne Karlsson anser att det finns många fördelar för landsbygden att satsa på småskaligt användande av biobränsle. Tillgången på råvara är näst intill obegränsad och den är miljövänlig.

Dessutom kommer den att kunna skapa arbetstillfällen i de byar som satsar på den här energikällan.

- Problemet idag är infrastrukturen. Tyvärr saknas det entreprenörer för flisframställning och transporter.

Tanken med de småskaliga biobränsleanläggningarna är att man går ihop på ett mindre ställe för att värma upp till exempel en skola, lokalt företag, daghem och flerfamiljsfastigheter från en gemensam värmecentral som eldas med skogsråvaror. Och det finns - om slanguttrycket tillåts - mycket flis att tjäna.

- Vi räknar med ett kilowattpris på 25 öre med fliseldning och 40 öre om man eldar med pellets. Jämför detta med dagens elpris som ligger omkring en krona per kilowatt.

- På mellan ett till tre år tjänar man in omställningskostnaderna från oljepanna till flis eller pellets.

Ökning

Enligt de beräkningar som är gjorda så motsvarar biobränslet i Sverige cirka 16 procent av energiproduktionen. Men att den torde kunna ökas från 102 TWh till omkring 130 under de närmaste fem åren.

I Norrbotten förbrukas idag cirka 2 TWh från biobränsle men rent teoretiskt är det möjligt att höja denna summa till 7 TWh.

- Med vår rapport vill vi visa på möjligheterna för mindre orter att satsa på det småskaliga biobränslet och att det är lönsamma investeringar, säger Arne Karlsson och fortsätter:

- Biobränslen innebär även att vi skapar arbetstillfällen i länet framförallt i glesbygden och på köpet så gör vi en insats för miljön.

Landstingets skolor långt framme

Kalix naturbruksgymnasium ligger alltså långt framme när det gäller kunskaper om användandet av det småskaliga biobränslet. Precis som systerskolan Grans naturbruksskola i Öjebyn - som också drivs av landstinget - har man sin uppvärmning helt av flis. Skolan i Öjebyn köper in sin flis från SCA i Piteå medan man i Kalix är i stort sett självförsörjande på fliset.

-Vi har ju sågverksutbildning på skolan och tar hand om resterna därifrån. Dessutom gör vi flis av björk och rötskadade barrträd från skogen, avslutar kollegan Björn Nilsson.

Norrbotten.

Arne Karlsson vid den datoriserade styrningen av fliseldningen vid Kalix Naturbruksgymnasium. "Den här fungerar utmärkt tack vara vår driftledare Håkan Johansson".

Flisbrännaren går för fullt i pannrummet på Kalix naturbruksgymnasium.

Björn Nilsson jublar över tillgången av flis på naturbruksgymnasiet. "Vi tar bland annat hand om resterna från sågverksutbildningen".

Text: Kjell Öberg, Division kultur och utbildning, Norrbottens Läns Landsting